

בוחר מס' 2 בדיני נזיקין: מטרות דיני הנזיקין, עולת הרשלנות

הנחיות:

- משך הבוחן – 70 דקות.
- כל חומר עזר אסור בשימוש, למעט מה שמצורף לבוחן (סילבוס מורחב וחקיקה). למותר לציין את החובה להקפיד על טוהר הבחינה.
- יש לענות על השאלות על גבי טופס זה, לנמק (גם כשלא כתוב במפורש לעשות כן), להניח הנחות חלופיות ולהשתמש באסמכתאות במקום שהדבר נדרש.
- יש להקפיד לא לחרוג מהשורות המסומנות לכל תשובה ולא להוסיף שורות בנייים. כל חריגה לא תיבדק. מובן שאין חובה לנצל את כל השורות בכל שאלה.
- יודגש כי יש לענות על כל חלק בנפרד.

בהצלחה!

חלק 1 – אירועון (70 נק')

עומר, בן 50 ושיפוצניק עצמאי במקצועו, החליט לנצל את עונת הקיץ החמה ולנסוע יחד עם משפחתו ליום כיף בפארק המים "מים בששון" שהינו הפארק העירוני של עיריית הרצליה. בכניסה, שילמו בני המשפחה 50 ₪ עבור כל כרטיס לאדם ונכנסו למתחם הפארק. עומר, שהיה כבד גוף, ישב בצל ודאג להימרח בקרם הגנה ולשתות הרבה מים. עידו, בנו הצעיר של עומר, ביקש מאביו שיצטרף אליו למגלשת האבובים ולאחר מספר דקות של שכנועים הלכו השניים יחד למגלשה. בעת יציאתם מהמתקן, מסר עומר את האבוב לעובד המתקן והחל להתקדם חזרה לעבר כסאו. השניים ירדו יחד בגרם המדרגות כשעומר צועק לבנו: "היזהר ואל תרוץ! אין לי כבר כוחות לרדוף אחרייך!". הוא החל לרדת בזריזות בגרם המדרגות כשלפתע רגלו נתקעה בפתח ניקוז ונפגעה משבבי מתכת שעטפו את הפתח. עומר המדמם ניסה לזעוק לעזרה והבחין כי רשת הניזוק אשר כיסתה את הפתח נשברה. בעקבות האירוע נזקק עומר לתפרים ונשאר בביתו במשך שישה חודשים. בשל הפגיעה ברגלו, נזקק לליווי צמוד של אשתו, טלי, שנאלצה גם היא להיעדר מעבודתה כמורה במשך כל התקופה. הפגיעה לוותה בכאבים חזקים שהצריכו נטילת תרופות ומשככי כאבים באופן קבוע וכן ביקורים אחת לשבוע אצל רופא המשפחה. אך הרופא מרגיע אותו באומרו שלאחר שישה חודשים יוכל לחזור לעבודתו ולא תהיה לו כל נכות צמיתה. אולם, מאז אותו אירוע, פיתח עומר 'חרדת מים' ואינו מתקרב כלל לים או לבריכה. בדיעבד הסתבר ששלושה ימים טרם הביקור של עומר ומשפחתו בפארק, התקיימה במקום ביקורת בטיחות מטעם חברה חיצונית שלא מצאה כל פגמים בתשתיות או במתקנים. נוסף על כך, התברר שאירוע דומה התרחש לפני כחודשיים בפארק המים הסמוך, "ימית כפליים".

א. עומר פונה אליכם ומבקש מכם לסייע להם במימוש זכויותיו המשפטיות נגד הגורמים הרלוונטיים. כתבו את פרשת התביעה ופרשת ההגנה. בתשובתכם התייחסו נא גם לראשי הנזק. לבסוף, תנו דעתכם לסיכויי התביעה. (הגבלת שורות: עד 90 שורות). (30 נק')

פרשת התביעה

- **הנתבעים:** עומר ייתבע את הנהלת הפארק "מים בששון" באחריות אישית; את עיריית הרצליה – באחריות אישית ושילוחית; את מדינת ישראל באחריות שילוחית. בין גורמי הנהלת הפארק לבין העירייה ו/או מדינת ישראל מתקיימים יחסי שליחות.
- **פרשת התביעה:** עולת הרשלנות – ס' 35-36 לפקודת הנזיקין. היסודות ינותחו לפי מודל השופט ברק בפס"ד וועקנין.
- **חובת זהירות מושגית:** קיימת חובת זהירות מושגית בין מבקר בפארק להנהלה. לפארק יש חובה שלא להזיק למבקרים המצויים תחת חסותו. יחסי השכנות גוזרים חובה של הפארק ושל האורגנים שלו להימנע מלהזיק ולשמור על המבקרים מנזקים האורבים להם במתקני הפארק. בראש ובראשונה הם אחראים לשלומם ובריאותם. בנוסף, הנהלה חבה חובת זהירות מכוח תונה שנחתם בשעה שבני

המשפחה שילמו עבור כרטיסי כניסה לפארק. לעירייה ולהנהלת הפארק קמה חובה גם מכוח סי' 37 לפקני"ז על בסיס בעלות במקרקעין ואחריותם לעניין מצב המקרקעין ותחזוקתם, לאפשר תנאים הולמים לבאים שלא יסכנו את בטחונם. המבקרים מצויים בחזקתם של אותם גורמים ויש להם חובה מושגית, במעשה או במחדל למנוע נזקים העלולים להיגרם למבקרים בפארק. קיימת **צפיות טכנית** לכך, שכן ניתן לצפות נזק גוף למבקר במהלך ביקורו בפארק מים; קיימת אף **צפיות נורמטיבית**, שכן מטעמי מדיניות יש בוודאי צורך לצפות נזקים במסגרת בילוי בפארק שטומן בחובו, באופן טבעי, סכנות. אלו הם בעלי השליטה ובידיהם האפשרות למנוע את הנזקים. משיקולי הרתעה נרצה שאלו יספקו תנאים נאותים ויישמרו על בטחון המבקרים.

▪ **חובת זהירות קונקרטית:** בנסיבות בהן מגיעים מאות ואף אלפי מבקרים ביום בעונת הקיץ לפארק המים, ילדים ומבוגרים מתרוצצים בין מתקנים, התשתיות ישנות, והסביבה מאופיינת ברטיבות מוגברת, קיימת צפיות טכנית לקיומו של נזק גוף לעומר. שכן העדר פיקוח וביקורת על תקינות ובטיחות המתקנים וסביבת הפארק, במיוחד שהנזק אמור להיות צפוי להנהלה בעקבות מקרים דומים שקרו בפארק הסמוך, עלולות להביא בסופו של דבר לנזק למבקרים; כמו כן, גם מצד הצפיות הנורמטיבית, ראוי לקבוע כי גורמים אלו יצפו נזקים בשל העדר פיקוח נאות מצידם.

▪ **טענת נגד של הפארק ומנהליו** תהיה שלא היה ניתן לצפות את הנזק, במיוחד לאור ביקורת מוקדמת שהתבצעה במקום, שמצאה כי לא נתקיימו פגמים בתשתיות הכוללות את נקזי הביוב. נוסף על כך, יטענו שלא היה ניתן לצפות שעומר ירד במהירות בגרם מדרגות שהרי הוא אדם בוגר שאינו אמור לסכן עצמו במודע. אפשר יהיה גם לנסות לטעון שקשה לצפות את הנזק עקב משקל גופו של עומר – טענה שנראה שאינה תקינה פוליטית אך אפשר להעלותה, ובכל מקרה דומה כי תיענה בכך שיש לצפות כל מיני אנשים בגבהים ומשקלים וגילאים שונים בפארק מים ולהתכונן אליהם. האם מדובר בגולגולת דקה, במובן פסי"ד לאון נ' רינגר? לא בטוח.

▪ **התרשלות – הפרת חובת זהירות, תוך כדי דיון בנוסחת הנד:** הנתבעים הפרו חובות בדבר פיקוח נאות על עומר במהלך שהותו בפארק, כגון: העדר פיקוח נאות על מתקני הפארק ותשתיותיו; התעלמות מאירועים דומים שקרו בפארק הסמוך; לא הוחלפו מכסי נקזי ביוב שחוקים ולא הושמה שכבת מגן נוספת למניעת פגיעות אפשריות או החלקה;

יש לבחון היעדר אמצעי מניעה אלה מול תוחלת הנזק – תדירות פגיעות כאלה, שיכולה להיות גבוהה או נמוכה (תלוי בנתונים); ייתכן שמכיוון שגודשים את הפארק אלפי אנשים מדי יום באותה עונה, וקורה רק מקרה אחד פעם בכמה זמן, התדירות יורדת) כפול גובה הנזק הממוצע, שעשוי להיות גבוה. **תתקבלנה כאן תשובות הגיוניות.**

▪ **נזק – עומר נפגע ברגלו והושבת למשך 6 חודשים. ראשי נזק ממוניים:**

1. **הוצאות רפואיות** – עומר זקוק לטיפול רפואי וסיעודי מאשתו, הוא נזקק לתרופות ולנסיעות קבועות לרופא המשפחה.

2. **אבדן השתכרות / אבדן כושר השתכרות** – עומר לא יוכל לעבוד במשך 6 החודשים הקרובים שכן יש לו נכות תפקודית ברגלו (הוא שיפוצניק במקצועו ונזקק לרגלו להמשך עבודה רציפה). הוא יהיה זקוק לפיצוי על אבדן השתכרותו. יהיו אינדיקציות כמה היה מרוויח (מתוך דיווחיו למס ההכנסה כעצמאי) ולכן הוא זכאי לסכום החודשי שהיה מרוויח בהתאם לאלו כפול שישה חודשים.

ראשי נזק לא ממוניים:

3. **כאב וסבל (פס"ד אטינגר)** – פיצוי בגין כאב וסבל על הזמן שהיה מצוי בביתו וכן פיצוי עתידי ברכיב זה עד למועד בו צפויים להיפסק הכאבים.

4. **אבדן הנאות חיים (פס"ד אגבבה)** – נתון שעומר פיתח "חרדת מים" ועל כן נראה שאיבד אפשרות עתידית להנות ממקורות מים שונים כמו ים או בריכה. האם מדובר בגולגולת דקה, במובן פס"ד לאון נ' רינגר? האם עדיין יש להכיר בו ברכיב זה לאור פסה"ד? יש לדון בכך.

▪ אשתו של עומר תתבע **כמיטיבה** בנסיבות העניין לאור חוק הטבת נזקי גוף, ותבקש פיצוי גם בגין הפסד השתכרותה אך תוכל לקבל, על פי חוק זה, שיפוי רק עד לגובה הסיעוד.

▪ **קשר סיבתי בין המחדל לבין הנזק:** עומר יטען כי רשלנות הנתבעים, ביחד ולחוד, היא שהביאה אותו למצב הרפואי והנפשי הקשה או לפחות תרמה באופן מכריע לכך. מעשיהם ו/או מחדליהם של הנתבעים מהווים הזנחה ברורה של תשתיות הפארק שמהווה מקום קבוע למבקרים. נזק הגוף והשלכותיו הטראגיות הם פועל יוצא מרשלנות הנתבעים. **קש"ס עובדתי:** אילו היו הנתבעים ממלאים את חובתם ומפקחים כראוי על המתקנים והתשתיות ומחליפים את פתחי הניקוז הבלויים, הנזק סביר להניח, שהיה נמנע. **קש"ס משפטי:** האם הנזק האמור צפוי במסגרת האירועים הרגילה? עומר כאמור יטען שכן. ההגנה

תטען שלא, שכן נזק הגוף שנגרם לעומר לא צפוי בהתאם למבחן הצפיות המשפטית ואינו עומד בעיקרון ריחוק הנזק (קרי, לאור הביקורת המוקדמת, לא צפוי שהתובע היה נפגע בנזק גוף כמתואר באירועו), ואין זה ראוי לדרוש מהנתבעים לצפות נזק שכזה, על אף נסיבותיו הטראגיות. עומר יוכל להסתמך על האמור בפס"ד בן שמעון נ' ברדה, שם נקבע לצורך כי מבחן הצפיות בקש"ס המשפטי אין צורך לצפות את הנזק לפרטי פרטים, אלא די בצפייתו בקווים כלליים. כאן, ברור שהיה ניתן לצפות באופן כללי נזקי גוף (גם לכבדי גוף) ועל כן התקיים רכיב הקש"ס המשפטי.

הגנות:

❖ **ניתוק הקשר הסיבתי המשפטי על ידי גורם זר מתערב:** לפי ס' 64(2) לפקודת הניזקין, הקשר הסיבתי המשפטי נותק בשל אשמו של אחר – כאן הניזוק עצמו, שמוכר כגורם זר מתערב גם כן על פי הפסיקה – לנזק ובשל אחריותו הבלעדית לכך. הדרישה לנבא מפגע כפי שמתואר באירועו בנסיבות בהן התרחשה מראש בדיקת בטיחות והנפגע רץ מיוזמתו באיזור חלק אינה סבירה ואין לייחס להם אחריות לנזק שנגרם בשל כך. לכאורה אשמתו היא הגורם המכריע לגרימת הנזק ולכן נותק הקש"ס.

❖ **אשם תורם לפי ס' 68 לפקודת הניזקין:** ההגנה תטען שיש לייחס לעומר אשם תורם בשיעור משמעותי. לטענתם, גם אם לא נותק הקש"ס הרי שעומר תרם בכובד משקלו לקרות הנזק. הוא לא היה קטין במועד האירוע ולכן ההנחה היא שהוא כבר למד מהי אחריות ומהי סכנה. בגיל כזה, עומר צריך להיות אחראי למעשיו ולתוצאותיהם, והוא היה צריך להיות מודע לסכנות שבהתנהגותו הן בפזיזות הירידה בגרם המדרגות והן בחישוב טווח התנועה בהתאם למשקלו.

❖ **דיון בשאלת הגשת הודעת צד ג' / תביעת שיפוי מטעם הנהלת הפארק נגד החברה שביצעה את ביקורת הבטיחות.** החברה לא ביצעה עבודה נאמנה ולא זיהתה שהפתח הניקוז מט לנפול ועל כן נטען שהיא צריכה לשאת באחריות. החברה חבה חובת זהירות לפארק ומבקרי מכוון חוזה עבודה. היא הייתה מודעת, או הייתה צריכה להיות מודעת, מתוקף ניסיונה המקצועי, שהתשתיות רעועות. עובדיה לא ביצעו את הבדיקה כנדרש ולכן עליה לשאת באחריות.

❖ **הגנת הסתכנות מרצון (ס' 5) –** על אף שהגנה זו מתאימה יותר למקרים של ספורט אתגרי ייתכן שניתן להעלותה גם כאן כיוון שכאן הייתה כניסה מדעת לפארק מים שיכול להוות מקור לסכנות (תביעה, החלקה וכו').

❖ **היעדר קשר סיבתי משפטי –** חוסר יכולת לצפות את הנזק (ראו דיון לעיל בגוף התשובה).

סיכויי התביעה:

טיעונים לכאן ולכאן. מחד, לפארק וגורמיו יש אחריות למה שקורה בתחומו. מאידך, הטלת אחריות על הפארק (לפחות לבדו) אינה ראויה בעוד שאחריותו היחסית והאשם התורם של עומר זועקים מנסיבות המקרה (ככל הנראה רץ בשעת הירידה וכן משקלו סייע לשבירת פתח הניקוז). ייתכן כי מטעמים חלוקתיים האחריות תוטל רק על הפארק והעירייה, ולא על עומר.

ב. **האם תשתנה תשובתך לחלק א' אם נתון שלעומר 40% נכות רפואית ברגלו, ובביטוח הלאומי נקבע שנכותו התפקודית הינה 20%? (הגבלת שורות: עד 3 שורות). (5 נק').**

במקרה זה, עומר יקבל פיצוי עבור אובדן השתכרות לא רק על העבר, אלא גם 20% לעתיד, ממשכורתו באופן קבוע לאורך כל שנות עבודתו עד הפנסיה, לפי נכותו התפקודית.

ג. **כיצד תשתנה תשובתכם לחלק א', אם נתון לכם שהמשטר הניזקי החל על המקרה הוא משטר השוקל הטוב/המונע הזול? (הגבלת שורות: עד 12 שורות). (12 נק').**

בהתאם למשטר "מונע הנזק הזול" של קלברזי שהשתכלל לכדי "השוקל הטוב" – הגורם שיכול היה למונע בצורה הטובה ביותר את הנזק – הוא שיישא באחריות מוחלטת לנזק. לפי נתוני השאלה ייתכן שהתשובה תשתנה אם ייקבע כי עומר עצמו היה יכול היה להיות המונע הזול השוקל הטוב בנסיבות העניין, שכן בהימנעות פשוטה מריצה פזיזה בגרם המדרגות והסתכלות היכן הוא מניח את רגלו היה יכול למונע את הנזק. קלברזי אכן הזכיר מקרים שבהם הניזוקים נחשבים למונעי הנזק הזול / השוקלים הטובים, כגון שוני בשימוש במוצר בהשוואה ליעודו המקורי או טיפולים אלקטיביים. אך השאלה אם המקרה אכן נכנס לגדר אותם מקרים שבהם דווקא צרכני המוצר יישאו בכלל הנזק. כלל לא בטוח.

מצד שני, ניתן לטעון שאם המשקל של עומר הוא שגרם לשבירת מכסה הפלסטיק של פתח הניזוק הרי שלא יכול היה למנוע את הנזק בכל מקרה ולכן האחריות תוטל על הפארק.

ד. האם קבלת התביעה באופן עקרוני לפי חלק א' עולה בקנה אחד עם מטרות דיני הנזיקין? (הגבלת שורות: עד 15 שורות). (13 נק').

- **פיצוי** – בהחלט כן. מתן פיצוי מקיים מטרה זו, גם כאשר הפיצוי הוא חלקי ולא מלא.
- **צדק מתקן** – בהתחשב בכך שהפארק והעירייה יפצו את עומר, בפיצוי לפי גובה נזקו (בכפוף לאשם תורם), אם ייקבע שאכן היו אחראים והפרו חובות זהירות ולא השקיעו באמצעי מניעה לא גבוהים מול תוחלת נזק יחסית גבוהה, יש בכך כדי למלא את מטרת הצדק המתקן.
- **צדק חלוקתי** – עומר, כלקוח שאינו מכיר את מפגעי הפארק, הוא הצד החלש ביחס לפארק/העירייה, וראוי לחלק את עוגת הרווחה המצרפית בצורה כזו שתעניק פיצוי לעומר ולא תגרע זאת ממנו. הפארק/העירייה/המדינה הם הכיס העמוק וראוי להטיל עליהם את הפיצוי שכן בהיותם גוף חזק יש בכוחם לשלוט על מניעת הנזקים. יש להם גם אפשרות לפזר נזק ולרכוש ביטוח.
- **הרתעה יעילה** – קבלת התביעה תרתיע מזיקים פוטנציאליים עתידיים כמו פארקים ומקומות בילוי נוספים ותתמרץ אותם לנקוט אמצעי בטיחות טובים יותר כדי לשמור על המבקרים מפני נזקים. בהתחשב שהפיצוי הוא בהתאם לגובה הנזק, אפשר להניח שההרתעה תהיה אופטימלית בנסיבות העניין ולא תהא הרתעת יתר. ניתן לטעון שבכל זאת תתכן הרתעת יתר אם נטיל על הפארק אחריות ביחס למעשה שלא יכול היה לצפות.

ה. האם תשתנה תשובתכם לשאלה א', אם נתון לכם כי טלי, אשתו של עומר, ששהתה לצידו בעת האירוע, לקחה אישית את המקרה לליבה והחלה לפתח הפרעות נפשיות וחרדות הקשורות בפציעתו של עומר? (10 נק') (15 שורות).

טלי לקחה בנזק של הפרעות נפשיות הקשורות באירוע – דיון בנזק נפשי במעגל המשני לפי הלכת אלסוחה:

- א. **זהות התובע ומידת קרבתו לניזוק הראשי**: הניזוק הראשי הוא הבעל, עומר. ולכן אישתו, טלי, היא בקרבה ראשונה אליו.
- ב. **התרשמות ישירה מן האירוע המזיק**: טלי תטען כי הייתה קרובה לאירוע המזיק וחווה את החוויה הטראומטית בחושיה, ולכן הנזק הנפשי אשר נגרם לה צפוי יותר כתוצאה מסתברת בנסיבות העניין.
- ג. **מידת הקירבה במקום ובזמן לאירוע המזיק**: תנאי נוסף הוא שהתובע יהיה עד לאירוע הנזק או לתוצאותיו המיידיות. בנסיבות העניין, כאן, לא ברור האם טלי ממש צפתה באירוע, או שרק שהתה בקרבת מקום. יש לקיים דיון ולטעון לכאן ולכאן.
- ד. **נזק נפשי הנובע ממחלת נפש משפטית**: יש דרישה למחלת נפש מוכרת של ממש, נזק נפשי המתבטא בתופעות פסיכולוגיות, נזק נפשי רציני וכדומה – פסיכזיס או נוירוזיס. בנסיבות דנן, יש לבחון אם ההפרעות הנפשיות של טלי מזכות אותה בפיצוי במעגל המשני. יש לקיים דיון בפס"ד לוי נ' שוויקי שהקל בתנאי הנזק הפסיכיאטרי אשר נדרש במסגרת הלכת אלסוחה.

חלק 2 – שאלה פתוחה (16 נק') (הגבלת שורות: עד 15 שורות).

שכנים הביאו "מתנפחים" ליום ההולדת של בנם. המתנפחים עפו, ברוח חזקה שהגיעה, לחצר השכן וגרמו לו נזק. השופט אלכס שטיין טוען, בהרצאה שהעביר לפני כמה שנים, שאם השכן יתבע את שכניו לפי נוסחת לרנד הנד, הוא יפסיד. לעומת זאת, אם יתבע לפי תורת הסיכונים ההדדיים יזכה בתביעתו. הסבירו טענה זו של השופט שטיין תוך הצגת שתי הגישות.

פוזנר אימץ את נוסחת לרנד הנד המבוססת על אשם. הנוסחה בודקת את הוצאות המניעה אל מול תוחלת הנזק ובכך בוחנת את אשמו של המזיק. אם עלויות המניעה קטנות מתוחלת הנזק, הרי שהמזיק התרשל. בנסיבות המתוארות, נראה שאמצעי המניעה גדולים מתוחלת הנזק ולפיכך הטענה של השופט שטיין שהתובע יפסיד. ההסתברות שמתנפחים יעופו לעבר חצר השכן היא נמוכה מאוד. מדובר בנזק שלא סביר שיקרה ויש לכך השפעה על המאזן בנוסחת לרנד הנד (סיכויי התרחשות הנזק כרכיב בתוך תוחלת הנזק). לפיכך, גם אם עלויות המניעה

במקרה דנן הינן זולות יחסית (אולי נדרשו הוצאות רק על קיבוע המתקנים), הרי שההסתברות הכמעט אפסית של התרחשות הנזק מטה את הכף להכרעה שלא הייתה התרשלות.

תורת הסיכונים של פלטשר מסתכלת על שני הצדדים ובוחנת כמה כל אחד מסכן את השני ("מאזן האימה"). זו גישה שמסתכלת על שני הצדדים כשתי קבוצות ונוטה לאחריות מוחלטת. בנסיבות המתוארות, נראה שהסיכונים אינם הדדיים. השכנים, בהביאם מתנפחים לחצר, סיכנו באופן לא הדדי את השכן. אם המעוול סיכן את הניזוק באופן חד צדדי הוא ישלם על כלל הנזק, גם אם הנזק לא נגרם באשמתו. אמנם הנזק נגרם כתוצאה מכוח חיכוני, כמו למשל רוח חזקה שהעיפה את המתנפחים באופן לא צפוי, אך עדיין בשל הסיכון החד צדדי, השכנים ישלמו.

חלק 3 - שאלות נכון / לא נכון (6 נק')

שימו לב, בחלק זה ישנה בחירה. יש לענות על אחת מתוך שתי השאלות שלפניכם. אם תענו על שתיהן, תיבדק רק הראשונה.

1. פוזנר מציג תורת אשם כלכלית המבססת את הצדק המתקן ואילו קלברזי מבסס תורה ללא אשם. נכון / לא נכון.

פוזנר אינו מציג גישה של צדק מתקן כי אם של הרתעה יעילה, אף שמה ששווה בין שתי התורות הוא האשם.

2. כאשר ניתן להוכיח הגברת סיכון משמעותית לגבי מגזר מסוים שהועמד בסיכון בעוולה, בהשוואה למצב בכלל האוכלוסייה, יכול וינתן על פי הפסיקה פיצוי מלא ולא פיצוי חלקי על פי הסתברות. כך גם אם מדובר בהגברה שהיא אמנם משמעותית, אך זאת בהתאם למדגם קטן יחסית (של מי שסיכונים הוגבר והם חלו).

נכון / לא נכון
כך נעשה בדעת הרוב בפס"ד קרישוב.

חלק 4 - מושגים (8 נק')

הלכת השנים האבודות

הלכה זו מאפשרת לפסוק פיצוי לעיזבונו של ניזוק בגין השנים שיכול היה להשתכר אלמלא המקרה הנזיקי שבגינן מת (עד הפנסיה). באין אינדיקציות ספציפיות, הפיצוי יהיה גלובלי/השכר הממוצע במשק. ההלכה הוצעה בפס"ד גבריאלי ב-81, ע"י השופט (כתוארו אז) ברק, אולם שם הלכת השנים האבודות לא התקבלה, וברק נותר בדעת מיעוט. מצב זה הוביל למצבים אבסורדיים, ועלו ביקורות בטענת "זול יותר להרוג מאשר לפצוע". לאחר יותר משני עשורים, בשנת 2004, הגיע העניין לפתח ביהמ"ש העליון במקרה עזבון המנוח אטינגר, שם היה מדובר בילד בן 12 שנפל לבור בירושלים, ונהרג כתוצאה מפגיעת ראש, לאחר כיממה בביה"ח. השופט ריבלין כתב את פס"ד המרכזי וההלכה התהפכה ונקבע שיש לתת פיצוי לניזוק/עיזבונו בגין השנים האבודות בהן יכול היה להשתכר. לאחר כמה חודשים הגיע פס"ד פינץ', ששם למעשה איזנו (במטרה לא להטיל תוצאות והוצאות גבוהות במיוחד על חברות הביטוח) את ההלכה בכך שלמעשה, נקבעה חזקה שאדם מוציא למחיתו כ-2/3 ממה שהוא משתכר, ולכן נפסק שבגין השנים האבודות ייפסק 1/3 ממה שיכול היה להשתכר אלמלא המקרה הנזיקי.